

Серія «ДНЗ. Вихователю»

**УСІ
ЗАНЯТТЯ В ГРУПІ
СЕРЕДНЬОГО
ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ.
5-Й РІК ЖИТТЯ
II ПІВРІЧЧЯ**

Харків
Видавнича група «Основа»
2015

УДК 373.2
ББК 74.102
У74

Серія «ДНЗ. Вихователю»
Заснована 2007 року

У74 Усі заняття в групі середнього дошкільного віку. 5-й рік життя. II півріччя [Текст] /уклад. О. А. Шевцова — Х. : ВГ «Основа», 2015. — 252 [4] с. — (Серія «ДНЗ. Вихователю»).

ISBN 978-617-00-2362-9.

Методичний посібник містить розробки занять для дітей середнього дошкільного віку (п'ятий рік життя). Заняття побудовані на ігрових сюжетах, складені на навчальний рік і відображають інтеграцію всіх освітніх напрямів пізнавального, мовленнєвого та художньо-естетичного розвитку. Конспекти занять розроблено відповідно до вимог програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля».

Посібник рекомендований для творчого використання педагогічними працівниками дошкільних навчальних закладів, студентами педагогічних закладів та гувернерами.

УДК 37.016
ББК 74.26

ISBN 978-617-00-2362-9

© Шевцова О. А., укладання, 2015
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
ПІЗНАВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК	11
Ознайомлення з довкіллям.	11
Заняття 9. Одяг	11
Заняття 10. Право на ім'я	13
Заняття 11. Електроприлади	15
Заняття 12. На гостині в дідуся Панаса та бабусі Одарки	17
Заняття 13. Творчий шлях Т. Г. Шевченка	19
Заняття 14. Великдень	22
Заняття 15. Транспорт спеціального призначення	24
Заняття 16. Види транспорту	26
Заняття 17. Мій рід	29
Заняття 18. Україна — моя Батьківщина	31
Заняття 19. Подорож до міста професій	34
Ознайомлення з природою	36
Заняття 17. Матеріал для будиночка	36
Заняття 18. Що потрібно рослинам для життя	39
Заняття 19. Дикі тварини	41
Заняття 20. Екскурсія в парк	45
Заняття 21. Чарівні камінці	47
Заняття 22. Чарівні перетворення	49
Заняття 23. Зимово мандрівка.	51
Заняття 24. Ми живемо на планеті Земля	55

Заняття 25. Де живе водичка?	57
Заняття 26. У пошуках весни	60
Заняття 27. Весняні квіти	64
Заняття 28. Ми посадимо горох	68
Заняття 29. Світ комах	71
Заняття 30. Допоможемо воді стати чистою	75
Заняття 31. Птахи весною	78
Заняття 32. Космічна подорож	81
Заняття 33. Збережемо природу	85
Заняття 34. Чому існують день та ніч?	88
Заняття 35 . Експерсія у весняний парк	91
Заняття 36. Де поділася весна?	95
ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК	99
Заняття 9. Політ у космос	99
Заняття 10. У лісі	101
Заняття 11. Весела зима	104
Заняття 12. Веселі друзі	106
Заняття 12. Математичний океан	108
Заняття 13. Подорож до лісу	110
Заняття 15. До країни Геометрії	112
Заняття 16. Звірята на гостинах у дітей	115
Заняття 17. Подорож до Африки	117
Заняття 18. Підсумкове	119
МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК	122
Заняття 17. Зустрічаємо зиму	122
Заняття 18. Здрастуй, зимонько!	124
Заняття 19. Сніговий колобок	126
Заняття 20. Зимова скринька	128
Заняття 21. Чекаємо гостей	130

Заняття 22. На допомогу жителям чарівної країни	132
Заняття 23. Наші менші друзі	134
Заняття 24. Добро завжди перемагає	136
Заняття 25. Подорож до Країни казок	138
Заняття 26. Країна Чистоти	140
Заняття 27. Будиночок веселих звуків	142
Заняття 28. Чудеса в решеті	144
Заняття 29. Фарби весни	146
Заняття 30. Подорож на човнику	148
Заняття 31. Допоможемо лісовичку	150
Заняття 32. Зустрічаємо птахів	151
Заняття 33. Прогулянка до лісу	153
Заняття 34. Плутанина	154
Заняття 35. Пригоди в лісі	156
Заняття 36. Завдання від тітоньки Сови	158
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК	160
Художня література	160
Заняття 9. Вивчення української народної щедрівки «Сію, вію»	160
Заняття 10. Заучування вірша Ю. Гойди «Ялинка-верховинка»	162
Заняття 11. Слухання та обговорення твору В. Забаштанського «Мови нема без народу»	164
Заняття 12. Слухання та обговорення оповідання К. Ушинського «Умій почекати»	165
Заняття 13. Читання літературного твору К. Перелісної «Мамині ручки»	168
Заняття 14. Заучування вірша Т. Шевченка «Зацвіла в долині»	169
Заняття 15. Вивчення вірша О. Пчілки «Весняні квіти».	171
Заняття 16. Читання та обговорення твору Р. Завадович «Великдень — милий гість»	173
Заняття 17. Слухання та обговорення оповідання В. Сухомлинського «Я вирощу внучку, дідусю»	174

Заняття 18. Інценування в діалоговій формі художнього твору В. Сухомлинського «Фіалка і бджілка»	176
Образотворча діяльність. Малювання	178
Заняття 17. Сніговик	178
Заняття 18. Розмалюємо свищики	179
Заняття 19. Сукня для Наталочки	181
Заняття 20. Сніг кружляє	182
Заняття 21. Наталочка в довгій шубці	183
Заняття 22. Намисто для Мишки	184
Заняття 23. Фартушок	186
Заняття 24. Кухоль	187
Заняття 25. Зірочки на небі	188
Заняття 26. Весняні квіти	190
Заняття 27. Вагон	192
Заняття 28. Геометрія мешканців міста	194
Заняття 29. Хустинки і рушнички	195
Заняття 30. Веселі зайченята	197
Заняття 31. Красиві тарілочки	198
Заняття 32. Метелик	199
Заняття 33. Їжачок	201
Заняття 34. Жучок-сонечко	202
Заняття 35. Курчатко.	204
Заняття 36. Бджілка	205
Образотворча діяльність. Ліплення	208
Заняття 9. Посуд	208
Заняття 10. Пластилінові дива	210
Заняття 11. Дівчинка в довгій шубці	213
Заняття 12. Зайчик-побігайчик	215
Заняття 13. Подарунок для матусі	217

Заняття 14. Зоряне небо	218
Заняття 15. Парасолі	220
Заняття 16. Чарівне яечко	222
Заняття 17. Павлик равлик	224
Заняття 18. Мишка	226
Образотворча діяльність. Аплікація	228
Заняття 9. Намисто для ялинки	228
Заняття 10. Хатинка для зайчика	229
Заняття 11. Загублена рукавичка	231
Заняття 12. Ковдра для Діда Мороза	232
Заняття 13. Вітальна листівка для матері	234
Заняття 14. Святкова серветка	235
Заняття 15. Літаки	236
Заняття 16. Таріль для ляльки	238
Заняття 17. Кошик з овочами та фруктами	240
Заняття 18. Кольорові рушнички	241
КРЕАТИВНИЙ РОЗВИТОК	243
Конструктивна діяльність	243
Заняття 5. Ширма	243
Заняття 6. Будинок	244
Заняття 7. Вагони поїзда	246
Заняття 8. Комаха — сонечко	247
Заняття 9. Метелики	249
ЛІТЕРАТУРА	251

ПЕРЕДМОВА

«Дитина — ніжний паросток, який стане могутнім деревом, дитинство й вимагає до себе особливої уваги», — казав Василь Сухомлинський. Ми, педагоги, маємо докласти всіх зусиль, щоб допомогти дітям пізнати світ і себе, знайти своє місце в житті.

У цьому посібнику подані заняття з пізнавального, мовленнєвого та художньо-естетичного розвитку. Заняття розроблені згідно з вимогами чинної Програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля».

Пропоновані примірні зразки конспектів є матеріалом для творчого використання в роботі педагогів. Змінюючи, комбінуючи, доповнюючи засоби, методи, прийоми, передбачаючи індивідуальну роботу з конкретними дітьми, підготовку до занять, вихователі зможуть урізноманітнити свою роботу з вихованцями.

Під час занять вихователям важливо створювати сприятливі умови для формування в дітей впевненості в тому, що їхні дії не спричинятимуть негативної оцінки, зауважень.

Атмосфера довіри, дружньої прихильності до дітей дадуть змогу розкрити їх внутрішній світ, дозволить навчитись ділитись своїми внутрішніми хвилюваннями.

У дітей п'ятого року життя продовжують формуватися і розвиватися всі види діяльності. Відбувається опанування внутрішніми способами сприймання, складається довільне запам'ятовування, розвивається наочно-образне мислення, яке поволі стає міркуючим. Посилюється стійкість уяви, з'являються способи осмислити значення слів, зростає інтерес до змісту невідомих слів. Триває розвиток моральних почуттів. Формуються естетичні почуття, підвищується здатність емоційно відгукуватися на зміст літературних та музичних творів. Саме в середньому віці починається формування процесу усвідомленої постановки мети. Діти цього віку самостійні та ініціативні. Це виявляється в самостійному розв'язуванні завдань, які виникають у процесі гри, навчання, в постановці запитань, судженнях.

Тому витонченою складовою педагогічної майстерності є вміння дати дітям послухати, подумати, прислухатись, подивитись і придивитись, відчутти, навчити переключатися з наочного образу на інформацію про цей образ.

Педагоги, вихователі повинні проявляти максимум винахідливості, вміння дивуватися, радіти, обурюватися разом з дітьми, знаходити привід і спосіб похвалити, підтримати, що допоможе дітям зняти напруження, виявити причину пригніченості та неспокою, навчитися радіти.

Пропонований методичний посібник не є догмою. Кожен педагог може використовувати його творчо, враховуючи особисті переваги та особливості розвитку дітей. Посібник конкретизує завдання навчання та виховання дітей, передбачаючи поступове ускладнення змісту, форм організації діяльності дітей з урахуванням їхніх досягнень. Адже сучасний педагог має забезпечити дитину зростати життєдіяльною, оригінальною, з розвиненою самосвідомістю.

Послідовність проведення занять з дітьми визначає вихователь.

Щоб зробити заняття ефективнішими, пропонуємо звернути увагу на такі моменти:

- ✓ заняття з дітьми слід проводити систематично в запропонованій послідовності;
- ✓ наведений матеріал кожного заняття можна розподілити на декілька частин і провести їх у різні дні; діти люблять грати в одній ті самі ігри;
- ✓ щоб малюки могли запам'ятати основні ігри, бажано повторювати їх у другій половині дня;
- ✓ слід вибирати і проводити з дітьми окремі ігри;
- ✓ до початку заняття треба ознайомитися з ігровими завданнями, продумати план заняття, підготувати необхідний матеріал;
- ✓ слід пам'ятати про техніку безпеки і стежити, щоб дитина не проковтнула або не засунула собі в ніс або вухо дрібний предмет, не впала або не вдарилася;
- ✓ потрібно організовувати робочий простір, прибирати відволікаючі предмети;
- ✓ на початку заняття необхідно викликати в дітей прагнення спільної творчості — для цього важливо емоційно підготувати малюків, створити ігровий настрій за допомогою сюрпризних моментів, пальчикових чи рухливих ігор;
- ✓ мовлення має бути чітким, емоційно забарвленим і неквапливим;
- ✓ важливо, щоб вихователь брав безпосередню участь в усіх іграх дітей.

**Кількість занять у групі середнього дошкільного віку
(п'ятий рік життя)**

Кількість занять	Логіко-математичний розвиток	Основи економічної культури	Ознайомлення з довкіллям	Ознайомлення з природою	Мовленнєвий розвиток	Художня література	Малювання	Ліплення	Аплікація	Конструктивна діяльність
Тиж-день	0,5		0,5	1	1	0,5	1	0,5	0,5	0,25
На рік	18	3 (1 раз на квартал)	18	36	36	18	36	18	18	9

Сподіваємося, що наші напрацювання стануть у пригоді молодим вихователям на перших етапах педагогічної практики, а педагогів-майстрів спонукатимуть до власних творчих пошуків.

Авторський колектив: завідувач Чала Т. Т., вихователь-методист Колосовська Д. В., вихователі: Шевцова О. А., Кутепа С. Г., Филипська Т. І., Краснокутська О. П., Липська О. М., Гончаренко К. В., Трембак К. С., Нефьодова Н. І.

Успіхів вам, однодумці й колеги!

ПІЗНАВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОВКІЛЛЯМ

Заняття 9

Тема. ОДЯГ

Програмовий зміст: уточнити уявлення дітей про предмети одягу; дати поняття про те, що різний одяг має своє призначення; збагатити словниковий запас малят дієсловами; розвивати мислення, увагу, спостережливість, зв'язне мовлення; виховувати дбайливе ставлення до одягу.

Матеріал: малюнки із зображенням різноманітних предметів одягу; картки-ярлики за сезонами: сніжинка, сонечко, дощ.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Вихователь

Речі ці потрібні всім,
І великим, і малим.
Кожен річ свою має,
На тіло одягає.
Ці речі слід нам знати,
В них зручно
Гуляти, спати.

— Що це за речі, які носимо щодня на власному тілі? (*Одяг*)

Вихователь демонструє дітям предметні картинки із зображенням одягу.

— Чи весь одяг однаковий?

— Чим схожий? З чого його виготовлено?

— Для чого потрібен нам одяг?

Одяг гарний маємо,
Його розглядаємо,

А тепер з ним пограємо,
За сезонами порозкладаємо.

Дидактична вправа «Кожному одягу свій сезон»

Вихователь пропонує дітям розглянути картинки із зображенням одягу різних сезонів: зими, весни, осені, літа. Діти групують предмети одягу за сезоном. Відповідно до кожного сезону вихователь виставляє картки із зображенням сезонних змін: сніжинка — зима; сонце — літо; дощ — весна та осінь.

- Яка картка перед тобою?
- До якої пори року належить?
- Який одяг ми одягаємо в цю пору року?

Дидактична вправа «Що ми знаємо?..»

Вихователь пропонує дітям послухати початок речення, діти називають відповідні слова, які стосуються одягу.

- Прокинувшись вранці, треба одяг... (*вдягнути*).
- Якщо на одязі є гудзики, їх треба... (*застібнути*).
- Якщо одяг забруднився, його слід... (*почистити, випрати*).
- Щоб одяг довше слугував, за ним треба... (*доглядати*).
- Готуючись до сну, одяг потрібно... (*зняти*).
- Якщо потрібен новий одяг, його треба... (*купити, пошити*).

Дидактична вправа «Що для кого?»

Вихователь пропонує дітям декілька зображень людей у спеціальному одязі. Вони розглядають зображення, обґрунтовують спеціальний одяг людини.

- Хто це? (*Пожежний*)
- Як ви здогадалися? Чому в пожежного саме такий одяг? Від чого він його захищає?

- Хто це? (*Кухар*)
- Навіщо кухареві потрібен ковпак? Халат?
- Як можна назвати одяг для роботи?
- Покажіть людей у спеціальному одязі.
- Хто працює в такому одязі?

Що знали — пригадали,
Нове для себе щось пізнали.

- Про що сьогодні розмовляли?
- Що сподобалось робити?
- Чи одинаковий одяг узимку і влітку?
- Навіщо потрібен спеціальний одяг?

Одяг буде людям служити,
Треба його доглядати й любити.

Заняття 10

Тема. ПРАВО НА ІМ'Я

Програмовий зміст: формувати уявлення дітей про те, що власне ім'я вказує на індивідуальність, статеву належність, що це є перше право, записане в конвенції про права дитини; спонукати називати свої ласкаві прізвища, розуміти, що вони вказують на відмінність від інших; розвивати спостережливість, мислення, пам'ять, зв'язне мовлення; виховувати позитивне ставлення до власного імені.

Матеріал: лялька, м'яч, іграшковий мікрофон.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Вихователь

Добрий день, Сонце!
Добрий день, Земле!
Добрий день, друзі!
Добрий день, Я!

— Діти, відгадайте загадку.

І у мами є, і у тата є,
У дочки є, у внучки є,
Щоб його взнати,
Треба вголос їх назвати. (*Ім'я людини*)

— Що таке ім'я?

— Кому даються імена? (*Дитині при народженні.*)

— Хто називає дітей? (*Мама, тато, родичі*)

— Отже, кожна дитина має право на ім'я. Це записано в законі про права дітей. Імена дітям можуть давати батьки, братики, сестрички, дідусі і бабусі. Це ім'я записане у вашому першому документі — свідоцтві про народження.

Вихователь показує дітям свідоцтво про народження.

Чути стукіт у двері. До групової кімнати заходить нова лялька.

ЛЯЛЬКА

По доріжках я гуляла,
На розмову завітала.
Хочу з вами привітатись,
Тільки не знаю, як вас звати.

— Ви малята курчата? (*Ні*)

— Ви малята козенята? (*Ні*)

— Ви малята кошенята? (*Ні*)

— А хто ви? (*Ми малята — хлопчики та дівчата.*)

— Я хочу з вами познайомитись.

Дидактична гра «Назви себе»

Діти стають колом. Вихователь кидає по черзі дітям м'яч, запитуючи: «Ти хто? Як твоє ім'я?». Дитина, отримавши м'яч, повинна назвати свою стать та ім'я, повернути м'яч вихователеві.

— У вас є імена, а для чого вони потрібні?

Лялька. Я теж хочу мати ім'я, але таке, щоб ні в кого не було.

Вихователь. У давні часи люди давали імена, беручи за основу якусь прикмету чи рису характеру. Неспокійним дітям та неслухняним давали такі імена, як Крикун, Вередун, Гам, Безсон, добрим і спокійним — Добриня, Любим, Веселик, якщо дитину довго чекали — Бажан, Ждан, Богдан.

— Які ще імена ви знаєте?

— Нехай лялька нам про себе розповість, а ми підберемо їй ім'я.

— Яка ти?

ЛЯЛЬКА

Я люблю гостей стрічати,
Різними стравами їх пригощати.

Вихователь

В народі імена ознаки мають,
За ознаками імена називають:

Максим — превеликий,
Маргарита — перлина,
Олена — сонячна,
Оксана — гостинна,
Анна — ласкава,
Даша — великий вогонь,
Катя — чиста, здібна,
Олександр — захисник,
Женя — благородна,
Денис — суперечливий,
Маша — добра, лагідна,
Іван — дар бога.

— Яке ім'я підберемо для нашої ляльки? (*Оксана*)

Оксанкою тебе будемо звати,
Радо завжди зустрічати.

— Оксанка дякує малятам і хоче з вами пограти.

Дидактична гра «Власне ім'я»

Вихователь називає імена малят. Дитина, почувши своє ім'я, піднімається з місця.

— Якщо у двох хлопчиків та дівчаток буде однакове ім'я, як їх можна розрізнити? (*Різні прізвища і по батькові.*)

— А що таке ім'я по батькові?

— Це ім'я її батька. Так називають дорослих людей. Кожна людина має свого батька, тому поряд з ім'ям називають ім'я по батькові. Це її приналежність до певного роду. Зараз діти назвуть, як правильно це звучить.

Дидактична вправа «Назви своє прізвище, ім'я, по батькові»

Діти передають мікрофон, називаючи своє прізвище, ім'я, по батькові.

Лялька. А ще я бачу, що у вас є дівчинка Женья і хлопчик Женья. Чому в них однакові імена?

Вихователь. Тому що деякі імена є спільними для хлопчиків і дівчаток: Женья, Саша, Руслана.

Оксанка радіє,
Що тепер ім'я власне має.
Вона до друзів — ляльок поспішає.
А ми разом пригадаємо,
Про що сьогодні розмовляли.

— Яке право має дитина? (*Право на ім'я*)

— Як називається документ, у якому записують ім'я, прізвище і по батькові?

— Як розрізняють дітей з однаковими іменами?

— Назвіть спільні імена для хлопчиків і дівчаток.

Разом добре працювати,
Та час відпочивати.

Заняття 11

Тема. ЕЛЕКТРОПРИЛАДИ

Програмовий зміст: ознайомити дітей із сучасними електроприладами та їх призначенням; розвивати мислення, уяву, зв'язне мовлення, пам'ять; виховувати правила безпечної поведінки.

Матеріали: фланелеграф, площинне зображення електроприладів, панно — зображення приміщень квартири, загадки, листівка — заборона гри з електроприладами.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Вихователь

Відгадайте загадку, і ви дізнаєтеся, про що ми сьогодні розмовлятимемо.

В різні села і міста
По дротах я біжу,
Світло всім у дім несу. (*Електричний струм*)

— Що ви знаєте про електричний струм? Навіщо потрібен?